

I ESTRATÈGIA VALENCIANA CONTRA LES VIOLÈNCIES SEXUALS

2021-2025

VALÈNCIA, JULIOL 2021

INDEX

NECESSITAT D'UNA ESTRATÈGIA CONTRA LES VIOLÈNCIES SEXUALS	p.3
I ESTRATÈGIA CONTRA LES VIOLÈNCIES SEXUALS	p.13
EIX I: INFORMACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ	p.14
ÀMBIT EDUCATIU I CULTURAL	
ÀMBIT FAMILIAR I ENTORN AFECTIU	
ÀMBIT LABORAL	
ÀMBIT SANITARI I DE LA SALUT	
ÀMBIT DE L'ESPAI PÚBLIC	
ÀMBIT SOCIAL I DE LA COMUNICACIÓ	
ÀMBIT DIGITAL	
SERVEIS SOCIALS INCLUSIUS	
EIX II: INVESTIGACIÓ, FORMACIÓ I DETECCIÓ	p.27
GENERAL	
ÀMBIT EDUCATIU I CULTURAL	
ÀMBIT FAMILIAR I ENTORN AFECTIU	
ÀMBIT LABORAL	
ÀMBIT SANITARI I DE LA SALUT	
ÀMBIT DE L'ESPAI PÚBLIC	
ÀMBIT DIGITAL	
ÀMBIT EXPLOTACIÓ SEXUAL	
SERVEIS SOCIALS INCLUSIUS	
EIX III: INTERVENCIÓ, RECUPERACIÓ I SUPORT	p.48
GENERAL	
ÀMBIT FAMILIAR I ENTORN AFECTIU	
ÀMBIT LABORAL	
ÀMBIT SANITARI I DE LA SALUT	
ÀMBIT SOCIAL I DE LA COMUNICACIÓ	
ÀMBIT EXPLOTACIÓ SEXUAL	

NECESSITAT D'UNA ESTRATÈGIA CONTRA LES VIOLÈNCIES SEXUALS

L'Organització Mundial de la Salut (OMS), en l'Informe mundial sobre la violència i la salut de 2002, defineix la **violència sexual** com “tot acte sexual, la temptativa de consumir un acte sexual, els comentaris o insinuacions sexuals no desitjats, o les accions per a comercialitzar o utilitzar de qualsevol altra manera la sexualitat d'una persona mitjançant coacció per una altra persona, independentment de la relació d'aquesta amb la víctima, en qualsevol àmbit, inclosos la llar i el lloc de treball”.

La violència sexual contra les dones, i xiquetes i xiquets, no és un problema privat o particular de certes dones o zones geogràfiques; és un **problema social global, arrelat en un sistema sociocultural patriarcal i masclista** que opera a través del poder, el sotmetiment i el control dels seus cossos, sexualitat i vida. Les violències sexuals atenen contra els **drets humans** de les dones, xiquets i xiquetes, amb impacte en el seu dret a decidir lliurement i en el desenvolupament de la seua sexualitat.

Per erradicar tot acte de caràcter sexual no desitjat que condicione el lliure desenvolupament de la vida personal, acadèmica, laboral o social de les dones, siga en l'àmbit públic o privat, o l'esfera virtual, cal treballar per a una **profunda transformació cultural de la societat**, de les jerarquitzades relacions de poder que s'estableixen i reproduïxen entre homes i dones, dels prejudicis sexistes, de les normes, mandats i rols de gènere, de l'analfabetisme sexual, eròtic i sentimental, i de tots aquells factors que afavoreixen que es produïsquen aquestes violències.

És necessari propiciar un **canvi de paradigma** per a aconseguir una societat que, en front d'un discurs sobre la violència, l'amenaça, la por i la seguretat, defense, protegisca i garantisca fermament l'**exercici ple dels drets i la llibertat** de les dones, de la seua capacitat de decisió sobre el propi cos, sexualitat i vida, i que promoga i valore unes relacions lliures, respectuoses, consensuades i horitzontals entre les persones, i que fomenta i cultive l'empatia, l'afecte, els bons tractes, **el desig i el plaer**. I per a això, entre totes i tots hem de teixir aliances i complicitats, arribar a acords i desplegar una multiplicitat d'accions i mesures.

Un **abordatge integral i inclusiu** de les violències sexuals implica anar a les seues arrels per transformar-les mitjançant la informació i la sensibilització, l'educació, la capacició i la investigació. Cal treballar en molts àmbits, com l'educatiu, el laboral, el sanitari i de la salut,

l'espai virtual, l'espai públic, i també en l'entorn afectiu i familiar, que és on es produeixen la major part de les agressions, trencant així les barreres que protegeixen els agressors als espais privats i íntims.

I per a aconseguir una societat lliure de violències sexuals també cal tindre una **mirada oberta, d'ampli espectre, interseccional**, perquè les violències sexuals afecten de manera diferent a les dones en funció de la seua realitat personal i social: classe social, edat, origen ètnic, situació administrativa, identitat de gènere, orientació sexual, el context urbà o rural en què viuen, si tenen cap diversitat funcional o altres condicions personals o socials.

L'**educació afectivosexual integral** és segurament una de les ferramentes més importants que té la societat per a fer efectius els drets sexuals de totes les persones, per posar en valor la sexualitat, l'expressió eròtica, el desig i el plaer, i perquè dones i homes puguem trencar **estereotips i privilegis** i construir i gaudir d'unes relacions lliures de violències sexuals. És una eina que ens educa per saber reconèixer i identificar violències.

Cal també, i especialment, prestar la major i millor atenció integral possible, i amb l'acompanyament i suport de tota la societat, a les dones i xiquetes **víctimes de la violència sexual**, així com a les seues famílies i entorn, perquè esdevinguen **supervivents**, per procurar la seua plena recuperació de les conseqüències doloroses i traumàtiques de la violència sexual i perquè recuperen el seu projecte personal de vida.

Les violències sexuals tipificades com a delictes constitueixen la punta, socialment més visible, d'un iceberg. Però n'hi ha tota una **sèrie de violències sexuals, també simbòliques**, a les quals la societat i les institucions han de visibilitzar i donar una resposta adequada. Cal deconstruir els imaginaris heteropatriarcals que les sostenen i obrir el mapa mental de la percepció i identificació de les violències. Hi ha violències que amb dificultats es perceben com a tal, com les violències sexuals dins de les parelles. És important situar el consentiment, el desig i el plaer en el centre dels imaginaris per facilitar la identificació de les violències.

El Govern d'Espanya i la Generalitat han manifestat el seu compromís tant en la promoció de **la igualtat entre dones i homes**, com en **l'erradicació de la violència contra les dones**, a través de la posada en marxa i execució de polítiques públiques, mesures i garanties que ajuden a eliminar les desigualtats entre dones i homes, tal com s'estableix en les diferents legislacions sobre la matèria amb la finalitat d'aconseguir la consecució de l'exercici dels drets humans.

La Llei 7/2012, de 23 de novembre, integral contra la violència sobre la dona en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, estableix en l'article tercer les **manifestacions de la violència sobre la dona** que es poden tipificar com a violència física, violència psicològica, violència sexual, violència econòmica, mutilació genital femenina o altres pràctiques tradicionals i/o culturals i la tracta de dones i xiquetes.

Amb la finalitat d'eliminar els obstacles que impedisquen o dificulten les llibertats, la Generalitat, que ostenta la competència exclusiva sobre la promoció de la dona, va impulsar en 2017 el **Pacte Valencià contra la Violència de Gènere i Masclista**, un pacte basat en la participació, el diàleg i el consens, que es va aconseguir amb la voluntat de deixar al marge la confrontació partidista i que inclou en l'agenda pública valenciana la lluita col·lectiva contra les violències masclistes i per la igualtat de gènere, que treballa sobre les causes i les arrels del conflicte de les violències masclistes, però paral·lelament també dóna resposta a les conseqüències d'aquesta desigualtat estructural i aquesta discriminació.

En la línia estratègica 1 del Pacte, que porta per nom *“garantir una societat segura i lliure de violència de gènere i masclista”*, s'estableix en l'objectiu 1.6 la mesura 25 sobre: *“la creació i impuls de l'Estratègia Valenciana contra la Violència Sexual”* en el marc del Pacte Valencià contra la Violència de Gènere l'òrgan del qual encarregat de coordinar-la correspon a la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives.

Per tant, la present estratègia naix d'aquest Pacte, i té com a finalitat comptar amb una proposta d'acció transversal per a erradicar les violències sexuals contra les dones en la societat valenciana, estructurar objectius i mesures per a previndre i combatre les violència sexual, i atendre de manera integral a les víctimes, a les dones supervivents.

L'estudi previ a l'elaboració d'aquesta Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals, realitzat en 2020 per la Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones a través de dades quantitatives, manifesta que els **delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual** de les dones representen en l'actualitat, un percentatge significatiu de les infraccions penals que es cometen, tant a Espanya com en la Comunitat Valenciana, i que tenen com a conseqüència seqüeles físiques i psicològiques per a les víctimes.

La **Macroenquesta de Violència contra la Dona de 2019**, publicada per la Delegació de Govern contra la Violència de Gènere, estudia en el seu capítol 15 la **prevalença de la violència sexual contra les dones**, exercida per tercers (no relació de parella) i analitza la incidència d'aquest tipus de violència al llarg de tota la vida, en els últims 4 anys, i en els últims dotze mesos. Separadament analitza la violència sexual patida en la infància (menys de 15 anys). Rellevant és l'anàlisi que realitza de la mena d'agressor, tenint en compte el seu sexe i relació amb la dona (familiar, amic, conegut, company de classe, etc.).

La violència sexual, suposa un problema social de primer ordre, que ha de ser atès, i requereix la implicació de tot el conjunt de la societat, amb incidència destacada en les generacions més joves, en els qui tenint en compte les dades recollides en l'informe previ, s'han de focalitzar gran part de les accions, pel fet que com s'assenyala en la Macroenquesta **“les dones de 18 a 24 anys són les que en major percentatge afirmen haver patit violència sexual fora de l'àmbit de la parella (11,5%)** seguides de les quals les que tenen 16 i 17 anys (9,3%)”.

De les dones enquestades, manifesten haver patit **violència sexual tenint 16 o més anys, en algun moment de la seua vida el 6,5%**, en els últims 4 anys el 1,4%, en els últims 12

mesos el 0,5%, i el 2,2% manifesten haver sigut violades, mentre que el 3,4% manifesta haver patit algun tipus de violència sexual abans de complir els 15 anys.

L'Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals pretén **unir esforços, coordinar i reforçar les estructures existents d'atenció integral** a la víctima, i activar mecanismes de prevenció, detecció i derivació al recurs assistencial adequat. És necessari que tota l'estructura d'organismes que intervenen en les problemàtiques de les violències sexuals (Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, Sanitat, Serveis Socials, Educació, Justícia...), entenguen la importància que la víctima siga atesa de manera integral, coordinada i amb immediatesa, a fi d'evitar la doble victimització que es pot produir amb intervencions no especialitzades o innecessàries. Per a **evitar aquesta doble victimització**, i enfocar adequadament la intervenció, s'ha d'informar les víctimes dels seus drets, i complir adequadament amb aquesta obligació, de manera que els i les agents que interaccionen amb elles coneguen i entenguen els recursos que s'ofereixen, per a no limitar-se a la lectura d'aquests, o el simple lliurament del preceptiu formulari.

Respecte a l'**explotació sexual de les dones**, cal recordar que ja el 18 de desembre de 1979, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW), que va entrar en vigor com a tractat internacional el 3 de setembre de 1981. En el seu article 6 assenyala que "Els Estats Parts prendran totes les mesures apropiades, fins i tot de caràcter legislatiu, per a **suprimir totes les formes de tràfic de dones i explotació de la prostitució de la dona**"

La tracta **d'éssers humans amb fins d'explotació sexual** és una gravíssima violació dels drets humans, que constitueix una forma moderna d'esclavitud, i té rostre femení, ja que la majoria de víctimes de tracta són dones i xiquetes. En l'àmbit europeu, segons el segon informe de la Comissió Europea sobre els progressos realitzats en la lluita contra la tracta d'éssers humans (2018) d'acord a l'article 20 de la Directiva 2011/36/UE relativa a la prevenció i lluita contra la tracta d'éssers humans i a la protecció de les víctimes, el **96% de víctimes de tracta amb fins d'explotació sexual són dones i xiquetes**.

És també una manifestació de desigualtat, ja que les dones de països amb major desenvolupament social, o les dones amb major nivell econòmic i cultural, són menys vulnerables a les xarxes de tracta. Segons l'informe de 2020 "Cadenes invisibles: identificació de víctimes de la tracta a Espanya" d'Amnistia Internacional a més es tracta d'un fenomen altament **interrelacionat amb els processos migratoris**.

Segons s'assenyala en el pla integral de lluita contra la tracta de dones i xiquetes amb finalitats d'explotació sexual 2015-2018, el Govern d'Espanya "és important posar de manifest que **la prostitució no ha sigut contemplada per l'ordenament jurídic espanyol**, excepte en relació amb la seua connexió amb diverses conductes tipificades en el Codi Penal: prostitució coactiva, explotació de la prostitució aliena, explotació sexual, delictes contra els drets de treballadors estrangers, tracta d'éssers humans, tràfic de persones, delictes contra la llibertat sexual, blanqueig de diners, etc."

En la Resolució del Parlament Europeu, de 26 de febrer de 2014, sobre explotació sexual i prostitució i el seu impacte en la igualtat de gènere, s'indica que “l'**exclusió social** és un factor fonamental que contribueix a l'augment de la vulnerabilitat de les dones i les dones menors d'edat desfavorides a la tracta de persones; destaca així mateix que la crisi econòmica i social ha provocat desocupació, donant lloc al fet que les dones més vulnerables, incloses les que es troben més amunt en l'escala social, comencen a exercir la prostitució/entren en el negoci del sexe, a fi de superar la pobresa i l'exclusió social; insta els Estats membres que aborden els problemes socials subjacents que obliguen homes, dones i xiquets a exercir la prostitució”.

L'**educació** és un àmbit clau en la socialització de la ciutadania. Per això, l'Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals té en compte la importància que l'educació ostenta en l'erradicació de les desigualtats i discriminacions de gènere existents en la societat.

La Llei 7/2012, de 23 de novembre, integral contra la violència sobre la dona en l'àmbit de la Comunitat Valenciana i la Llei 9/2003 de 2 d'abril, per a la igualtat entre dones i homes destaquen la importància d'anar fent una societat que es base sobre els principis d'un **sistema coeducatiu**, entès com el “model d'ensenyament basat en la formació en igualtat entre sexes, el rebuig de tota forma de discriminació i la garantia d'una orientació acadèmica i professional no esbiaixada pel gènere”.

Així mateix, la societat evoluciona i sorgeixen noves eines d'interacció i comunicació social que permeten que les persones interactuen de manera instantània i anònima sense fronteres espacials ni terrestres. **Internet, els dispositius electrònics, les xarxes i les app** representen tota una sèrie de finestres obertes al món, però no tot el que podem trobar a l'altre costat és bo, positiu, educatiu o constructiu.

Convé, aclarir termes o tipologies. Comunament, es distingeixen tres tipus d'assetjament en internet: el **ciberassetjament**, el **ciberassetjament sexual** i el **ciberbullying**; el primer està referit a assetjament entre adults, es diferencia del ciberassetjament sexual, perquè aquest té una finalitat sexual (pot ser entre persones adultes o no), mentre que es parla de **ciberbullying** quan es refereix a assetjament entre menors.

En la introducció de la memòria de la Fiscalia General de l'Estat de 2018 s'apuntava, pel que fa la violència de gènere, que “Una altra mostra de la necessitat d'un enfocament integral és la constatació de l'augment de la problemàtica de gènere entre els menors, sobretot a través de les xarxes socials”.

La ciutadania digital es reforça amb els nous **drets en Internet**, que han de protegir la identitat i la reputació digital. Internet és un lloc on socialitzar-se o treballar i són necessaris drets per a garantir la navegació segura enfront de les violències digitals.

L'estudi “Nova pornografia i canvis en les relacions interpersonals” elaborat per Lluís Ballester i Carme Orte, afirma que el 70% de la joventut d'aquest país visualitza **pornografia en internet**, mentre que un quart dels i les menors de 13 anys ha accedit a

material pornogràfic en alguna ocasió. Constata aquesta línia argumentativa el recent estudi (Des)Informació Sexual: Pornografia i Adolescència, de 2020, de Save the Children, en el qual entrevisten 1.753 adolescents, i conclou, que el 53,8% va accedir a contingut pornogràfic entre els 6 i 12 anys (el 8,7% d'aquests abans dels 10) i el 46,2% entre els 13 i 17 anys, sent l'edat mitjana d'accés els 12 anys.

L'accés fàcil a la pornografia en dispositius mòbils sense filtres ha disparat la seua influència entre la joventut. Es converteix sovint en una de les úniques fonts -o de les principals- d'educació sexual. Encara que hi ha varietat dins de la pornografia, els continguts més habituals, gratuïts i accessibles són els més estereotipats i androcèntrics. Un consum acrític acaba traslladant un model de sexualitat, inclús violent, basat en la negació del desig de les dones i en el sotmetiment dels seus cossos, que només persegueix satisfer els desitjos i el plaer dels homes.

En eixe sentit, un dels objectius a tractar en l'Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals és l'**educació afectivosexual**, que és clau en la constitució d'una societat on els valors permeten a les persones con viure en igualtat, sense discriminacions, prejudicis i estereotips.

L'Estratègia de Salut Sexual i Reproductiva de la Comunitat Valenciana 2017-2021 (ESSR), dins de la Línia 1. "Promoció de la salut sexual i el benestar de les persones al llarg de tot el cicle vital, garantint els seus drets sexuals" inclou l'objectiu específic "Potenciar en l'àmbit educatiu l'educació sexual integral i continuada, considerant-la com a part del desenvolupament humà i el benestar de les persones" i proposa entre altres accions el "treball conjunt i coordinat entre les diferents administracions responsables per al desenvolupament de l'educació sexual en l'àmbit escolar" o la "incorporació de l'educació sexual integral des de les etapes primerenques de l'escolarització amb continuïtat al llarg de tot el període educatiu com a part del currículum escolar"

En 2018 la UNESCO en el seu informe "Orientacions tècniques internacionals sobre educació en sexualitat. Un enfocament basat en l'evidència" defineix l'**educació integral en sexualitat** (EIS) com "un procés que es basa en un currículum per a ensenyar i aprendre sobre els aspectes cognitius, emocionals, físics i socials de la sexualitat.

L'àmbit educatiu en tots els seus nivells és l'espai idoni, en general, per a promoure normes i valors socials amb la participació de l'alumnat, el professorat, les famílies i tota la comunitat educativa, creant xarxes de suport, i en particular per a la implantació de mesures de prevenció, sensibilització i formació amb la finalitat d'evitar la violència cap a les dones des de totes les etapes del sistema educatiu.

L'**àmbit laboral** és el que més dificultats per a trobar dades quantitatives ha generat en l'elaboració de l'informe previ realitzat per la Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones. A penes existeixen estadístiques públiques que permeten conèixer la realitat, suposant això un handicap a l'hora d'avaluar la situació. Aquest desconeixement manifesta

la necessitat d'activar mesures i accions en l'àmbit laboral per a recopilar informació, així com permet prendre consciència de com és d'important abordar en l'Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals aquest àmbit tan fonamental de la societat.

És fonamental igualment obtenir informació relacionada amb l'àmbit de treballs feminitzats com els relacionats amb les cures, servei de neteja, treball en la llar, sovint dins de l'òrbita de l'**economia submergida**, que exacerba la relació de poder amb l'empleador, dificultant la denúncia en cas de produir-se violències sexuals.

Les **dades són escasses** i la informació quantitativa de la qual es disposa ha sigut elaborada per la Delegació del Govern contra la Violència de Gènere a través de l'estudi Percepció Social de la Violència Sexual, de 2018, permeten conèixer la **percepció social** de la ciutadania referent a les agressions sexuals que es produeixen en la societat. Però, són percepcions, que transmeten la manera de veure d'una part de la societat enfront de determinats temes, però no són dades fiables al cent per cent del que realment succeeix. Per això, una de les mesures que s'han d'establir és la necessitat de recopilar dades qualitatives i quantitatives sobre aquest tema.

En aquest estudi s'obté la conclusió que “el percentatge de la població que dona suport a les diferents formes d'assetjament sexual és xicotet i són molts més els qui condemnen totalment l'assetjament sexual. De totes maneres, el rebuig o la tolerància varien de manera substancial en funció de la mena d'assetjament analitzat. Particularment preocupant resulta el suport a la **creença relativa al fet que la responsabilitat de controlar l'assetjament sexual recau en la dona assetjada**. Els homes mostren una major tolerància que les dones a l'assetjament sexual”.

Respecte a l'**àmbit sanitari i de la salut**, les dades del garbellat universal contra la violència de gènere des del sistema sanitari de la Comunitat Valenciana mostren, per al 2019, que un total de 1.422 dones van patir algun tipus de maltractament, més concretament, un total de 693 van patir maltractament físic, 1.298 maltractament psíquic i 129 maltractament sexual.

Totes aquestes dades demostren la necessitat que els **serveis de salut, socials, jurídics, policials treballen de manera coordinada**, amb eficàcia, celeritat i homogeneïtat, així com amb la suficient sensibilitat i aptituds necessàries per part del personal tècnic per a tractar les diferents manifestacions de la violència; garantint, en tot cas, i amb especial atenció la confidencialitat i privacitat de la víctima.

Quant a l'àmbit de l'**espai públic**, l'ONU considera en els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) fixats en l'Agenda 2030 que cal aconseguir que les ciutats i els assentaments siguen espais segurs, inclusivament, resilents i sostenibles. L'Agenda Urbana Valenciana, actualment en elaboració, contempla aquest dret com un dels objectius principals de les polítiques inclusives: el dret a l'habitatge, la millora dels barris, el tractament dels espais públics, la seguretat, la justícia social i la igualtat de gènere.

La Macroenquesta de Violència contra la Dona, presentada per Delegació del Govern contra la Violència de Gènere l'any 2019 assenyala que el 32% de les dones que han patit violència sexual fora de la parella alguna vegada en la vida diuen que va succeir en zones obertes com a carrers, zones rurals, boscos o parcs.

“De camí a casa vull ser lliure, no valenta” és un lema que des del moviment feminista s'ha reivindicat amb molta força en els últims anys arran de la visibilitat i denúncia en els mitjans de comunicació de les agressions sexuals que s'estan produint en la societat espanyola. La seguretat en l'espai públic és imprescindible per a garantir l'exercici de la llibertat de moviment.

El disseny dels espais públics així com la gestió de la seguretat urbana requereix un disseny transversal, i de la implicació d'agents socials, institucions i organismes per a aconseguir un espai urbà lliure de violències.

D'altra banda, cal assenyalar que l'**àmbit sociofamiliar, íntim i privat de la llar**, pròpia o no, no és un espai lliure de violències sexuals, al contrari, és un àmbit on es produeixen amb més freqüència del que es habitualment considera.

Així, com s'indica en l'estudi núm. 3182 sobre la Percepció Social de la Violència Sexual, per a un 21,6% de les dones enquestades les agressions sexuals es produeixen més freqüentment en la llar. I segons la Macroenquesta de Violència contra la Dona, “el 44,2% de les dones que han patit violència sexual alguna vegada en la vida diuen que l'agressió va succeir en una casa. En cas de dones que han patit violacions, el percentatge és encara més gran: un 59,1% .

En un 21,6% dels casos l'agressor és un familiar en un 49,0% dels casos, un amic o conegut; en un 39,1% és un desconegut.

En relació amb els abusos sexuals, segons l'informe de Save the Children “Ulls que no volen veure”, en la meitat de les sentències estudiades, l'agressor és un familiar i en un 30% es tracta de persones de l'entorn de les víctimes.

L'Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals es basa també en una **perspectiva interseccional**, per emfatitzar la interconnexió entre les distintes formes de discriminació (i de privilegi), que creen noves i intensificades situacions d'opressió. La noció de discriminació interseccional (desenvolupada per la jurista Kimberlé Crenshaw, 1989) permet visibilitzar les connexions de totes les formes d'opressió. Es creen situacions noves, més enllà de la “suma” de discriminacions.

Sense fer una anàlisi exhaustiva sobre aquesta qüestió, cal almenys destacar algunes dades i situacions.

En relació a la **diversitat funcional i la discapacitat**, en l'Informe sobre Violència en Dones i Xiquetes amb Discapacitat presentat en el 2012 per l'Oficina de l'Alt Comissionat de l'ONU

s'indica que “segons un informe elaborat pel Parlament Europeu, quasi el 80% de les dones amb discapacitat és víctima de la violència i tenen un risc quatre vegades major que la resta de dones de patir violència sexual”.

En el cas de les **dones en l'entorn rural**, els Centres Dones Rurals de la Comunitat Valenciana van atendre l'any 2019 a 12 dones que van patir agressions sexuals, 14 que van patir abús sexual i 2 que van ser ateses per assetjament sexual en l'àmbit laboral.

Sobre les **dones migrants**, segons la Macroenquesta de Violència contra la Dona (2019), la prevalença de l'assetjament entre dones nascudes a l'estranger és més gran que la de les dones nascudes a Espanya. Un 44% de dones nascudes a l'estranger l'ha patit en algun moment de la seua vida. Per a Amnistia Internacional, resulten **necessàries més dades desagregades** per a examinar adequadament la qüestió.

Segons CEAR PV, al territori valencià arriben dones fugint dels seus països d'origen, havent sigut víctimes de violències contra les dones diverses: mutilació genital, tracta amb fins d'explotació sexual, matrimonis forçats o crims d'honor, entre altres. L'accés al procediment d'asil, els recursos i el tractament rebut han d'atendre a les seues necessitats especials. Resulten necessaris mecanismes eficaços d'identificació de dones víctimes i **primar la protecció front a l'enfocament de persecució** del delictes.

Quant a les **dones en situació administrativa irregular**, la llei d'estrangeria impedeix l'expulsió de dones

Respecte a les **dones grans**, segons l'Estudi sobre les dones majors de 65 anys víctimes de violència de gènere (2019), impulsat per la Delegació de Govern per la Violència de Gènere, una menor prevalença de violència contra les dones, en cas de dones grans, pot relacionar-se amb ocultació de la violència, la invisibilització. Caldria doncs visibilitzar, abordar i previndre violències patides en residències i evitar la revictimització institucional.

Segons la Macroenquesta de Violència contra la Dona (2019), les **dones adolescents i joves** (16-24 anys) han patit violència sexual fora de la parella al llarg de les seues vides en major proporció que les dones de 25 o més anys: 11% front a 6% en cas de dones majors de 25. En cas d'assetjament sexual, la prevalença en dones joves és molt superior al de dones majors de 25: 60,5% front a 38%. A més, les mateixes dades de prevalença en joves són molt significatives: **60,5% de dones joves han patit assetjament sexual en alguna ocasió i un 34,7% l'han patit abans dels 15 anys**. A més, les dones joves pertanyen a una generació de natives digitals i desenvolupen bona part de la seua vida i socialització en l'entorn digital, per la qual cosa cal proporcionar mecanismes per a fer front a la violència en aquests entorns.

Quant a les violències sexuals que pateixen les **persones LGTBIQ+**, sovint es troben lligades a violències transfobes, lesbòfobes, bífobes...de discriminació per raó d'orientació sexual o identitat de gènere. Segons Lambda, per la seua especial vulnerabilitat, les dones

lesbianes, persones trans, les xiquetes o les joves, estan més exposades a patir violència sexual.

En definitiva, amb aquesta primera estratègia el govern valencià pretén fer un ambiciós abordatge des d'una perspectiva integral de la complexitat de les violències sexuals cap a les dones.

I ESTRATÈGIA CONTRA LES VIOLÈNCIES SEXUALS

Esta **I Estratègia Valenciana contra les Violències Sexuals** contempla diversos **àmbits vitals**, aquells en el que desenvolupem la nostra vida al llarg del temps, com són l'àmbit educatiu i cultural, el sociofamiliar i l'entorn afectiu, el laboral, el sanitari i de la salut i, finalment, el de l'espai públic amb perspectiva de gènere.

L'estratègia s'estructura entorn de **tres eixos**:

EIX I. Informació, sensibilització i prevenció:

Un primer eix amb mesures centrades en la prevenció de les violències i la promoció dels bons tractes. Les violències sexuals són una problemàtica estructural i social i l'educació en el seu sentit més ample constitueix una eina essencial per anar a les arrels, deconstruir-les i atacar-les. Es tracta doncs de mesures que busquen evitar que les violències es produisquen i que busquen promoure una cultura del benestar, desig i plaer. Aquest primer eix aborda la necessitat primordial de mesures educatives i de sensibilització de la societat, tant a l'àmbit educatiu formal i informal (incloent-hi oci, esport i entorn digital) com en àmbits especialment sensibles, com són l'àmbit sociofamiliar i entorn afectiu, l'àmbit laboral i l'espai públic.

EIX II. Investigació, formació i detecció:

Per poder erradicar les violències sexuals cal poder mesurar allò que fem i allò que ocorre. Resulta fonamental disposar de dades, instruments i també professionals capacitades per identificar-les i detectar-les. Es precisa preparació específica i experiència per poder detectar els signes d'alarma.

EIX III. Intervenció, recuperació i suport:

L'estratègia busca un canvi de paradigma i reforçar els aspectes preventius, no obstant això, resulta necessari un tercer eix per a abordar realitats en què malauradament les violències no han pogut evitar-se, que recull mesures d'intervenció, acompanyament i recuperació, en casos de les diferents manifestacions de violències sexuals, com son les agressions sexuals, abusos sexuals, els assetjaments sexuals, mutilació genital femenina, i explotació sexual. Menció i abordatge especial mereixen violències en l'àmbit digital i les agressions en l'àmbit de la infància.

A continuació es detallen els **objectius i mesures** dins de cada eix i àmbit d'actuació.

EIX I: INFORMACIÓ, SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ

ÀMBIT EDUCATIU I CULTURAL

Objectiu 1.1: Facilitar i millorar l'educació afectiu-sexual de la població i especialment de la més jove.

Mesura

1. Introduir l'educació afectivosexual obligatòria en el currículum de totes les etapes educatives, a partir dels sis anys.

2. Millorar el Programa d'Intervenció en Educació Sexual (PIES), reforçant la perspectiva psicosocial de la sexualitat i des d'una perspectiva feminista per construir relacions sexuals basades en els bons tractes.

3. Desenvolupar activitats escolars i extraescolars que contribuïsquen a sensibilitzar a l'alumnat i a la comunitat educativa en la prevenció de la violència sexual, en coordinació amb el Pla Director per a la convivència i millora de la seguretat en els centres educatius i els seus entorns.

4. Incorporar l'educació afectivosexual obligatòria en els ensenyaments superiors (educació no obligatòria): batxillerat, cicles formatius, persones adultes, esportius, artístics i d'idiomes.

Coordina

Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport

Conselleria
de Sanitat
Universal i
Salut Pública
i Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport

Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport

Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport

Intervenien

Comunitat
educativa

Objectiu 1.2: Facilitar i potenciar la implicació i col·laboració social i institucional en la prevenció i eradicació de les violències sexuals.

Mesura

1. Proposar a les editorials, i incentivar-les, perquè adapten els llibres de text i altres materials curriculars al currículum coeducatiu, dins de l'àmbit d'igualtat i prevenció de la violència de gènere i violències sexuals, així com proposar un reconeixement anual a les millors iniciatives. No subvencionar materials sense aquests continguts.

2. Constituir per part de la Conselleria d'Educació dintre de la Formació Professional, el Consell Social de Coeducació, on entre altres formaran part persones expertes en matèria de violència contra les dones.

Coordina

Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport

Intervenen

Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport

Objectiu 1.3: Dissenyar estratègies coordinades en favor de la prevenció de la violència sexual a les Universitats.

Mesura

1. Promoure una oferta formativa universitària especialitzada sobre violència sexual.

2. Establir convenis entre les universitats i la Conselleria d'Igualtat i Polítiques inclusives per a la creació de càtedres sobre violència sexual.

3. Investigar sobre els indicadors de violència sexual en adolescents i joves.

Coordina

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones;
Universitats
públiques
valencianes

Intervenen

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones;
Universitats
públiques
valencianes

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones;
Universitats

públiques
valencianes

ÀMBIT FAMILIAR I ENTORN AFECTIU

Objectiu 1.4: Facilitar i millorar l'educació afectiu-sexual de l'entorn familiar, afectiu i/o veïnal de les persones joves.

Mesura

1. Oferir xerrades o tallers d'educació afectivo-sexual per a Associacions de Mares i Pares d'Alumnes i associacions de veïnatge.
2. Difondre les guies d'educació afectiu-sexual de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport a l'entorn familiar, afectiu i veïnal.

Coordina

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Intervenien

Xarxa
d'Igualtat

Xarxa
d'Igualtat;
Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport.

ÀMBIT LABORAL

Objectiu 1.5: Promoure i millorar la informació i coneixement sobre les violències sexuals, especialment l'assetjament sexual, i fomentar i afavorir el seu rebuig i denúncia i la solidaritat amb les víctimes.

Mesura

1. Organitzar campanyes en mitjans de comunicació i també en línia sobre l'obligació de totes les empreses i administracions públiques de negociar i elaborar protocols de prevenció i actuació davant de l'assetjament sexual en l'entorn laboral.
2. Dissenyar i difondre campanyes de sensibilització presencials i en línia contra les violències sexuals en l'entorn laboral, especialment l'assetjament sexual.

Coordina

Conselleria
d'Economia
Sostenible,
Sectors
Productius,
Comerç i
Treball

Conselleria
d'Economia
Sostenible,
Sectors
Productius,

Intervenien

Sindicats

Sindicats

3. Realització de campanyes de sensibilització a través de la difusió dels protocols contra l'assetjament laboral, i l'assetjament sexual en particular, i a través de la difusió de la Guia de Bones Pràctiques per a la prevenció de conductes d'assetjament laboral.

Comerç i Treball

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball

Conselleries i organismes autònoms, organitzacions sindicals, Servei de Prevenció de Riscos Laborals

4. Difondre i fer seguiment del Protocol de prevenció i actuació davant l'assetjament laboral en l'Administració de la Generalitat, així com els mitjans i els mecanismes per a previndre l'assetjament sexual en l'entorn laboral.

Direcció General de Funció Pública - Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública.

Sindicats, Rep. empreses

5. Coordinar campanyes de sensibilització i informació específiques adaptades a la realitat de l'entorn rural i als sectors econòmics agrari i agroalimentari per fomentar les denúncies en cas de violències sexuals, i visibilitzar aquest fenomen ocultat, invisible i estigmatitzat en aquests contextos.

Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica; Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Objectiu 1.6: Facilitar i potenciar la implicació i col·laboració social i institucional en la prevenció i erradicació de les violències sexuals en l'àmbit laboral.

Mesura

1. Elaborar el pla de dona rural incloent la violència de gènere i masclista i les violències sexuals (especialment l'assetjament sexual o per raó de sexe, en sectors altament masculinitzats com són la pesca, l'agricultura o la ramaderia).

Coordina

Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i

Intervenien

2. Establir clàusules de responsabilitat social relacionades amb la promoció de la igualtat i prevenció de les violències sexuals entre els criteris d'adjudicació i execució de contractes.

Transició Ecològica
Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic

Sindicats

Objectiu 1.7: Afavorir i millorar l'accés a la informació i recursos en matèria de prevenció i resposta a les violències sexuals.

Mesura

1. Crear una pàgina web institucional amb eines per a la prevenció de les violències sexuals en el treball, especialment de l'assetjament sexual.

Coordina

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball

Interven

Sindicats, Rep. Empreses

ÀMBIT SANITARI I DE LA SALUT

Objectiu 1.8: Facilitar i millorar la salut sexual de la població

Mesura

1. Realitzar accions d'informació i sensibilització a la població proporcionant una educació en salut sexual amb els coneixements, habilitats i actituds necessaris per a poder prendre decisions informades des de la perspectiva de gènere, que considera la violència sexual com un atemptat als drets de les persones.

Coordina

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

Interven

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

2. Millorar l'accessibilitat a la informació sobre la salut sexual i la prevenció de les violències sexuals en l'ecosistema digital (web, portals, etc.) de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, homogeneïtzant els continguts i intensificant la presència a les xarxes socials.

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives; Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i

3. Generar informació sobre la salut sexual i drets sexuals, adaptada a totes les etapes de la vida, a través de la xarxa sanitària i les tecnologies de l'informació i la comunicació, tenint en compte els col·lectius vulnerables i els que estan en risc d'exclusió social.

Conselleria de
Sanitat
Universal i
Salut Pública

Societat
Digital

Conselleria
d'Igualtat i
Polítiques
Inclusives;
Conselleria
d'Innovació,
Universitats,
Ciència i
Societat
Digital

ÀMBIT DE L'ESPAI PÚBLIC

Objectiu 1.9: Aconseguir espais públics i comunitaris lliures de violències sexuals, segurs i inclusius.

Mesura

1. Convocar anualment els Premis per a unes Festes inclusives i no sexistes amb la finalitat de fomentar que els municipis treballen a garantir unes festes segures i en prevenció de les violències sexuals.

2. Incrementar i ampliar els Punts Violeta en espais de socialització, activitats d'oci i festes.

3. Elaborar i difondre guies per a incorporar la perspectiva de gènere en el plans i els projectes urbanístics, com preveu la Llei 1/2019, de 5 de febrer, de la Generalitat, de modificació de la Llei 5/2014, de 25 de juliol, d'ordenació del territori, urbanisme i paisatge de la Comunitat Valenciana.

4. Creació del Fòrum d'urbanisme i territori amb perspectiva de gènere i aplicació de la perspectiva de gènere en tots els òrgans participatius impulsats per la Conselleria de Política Territorial, Obres públiques i Mobilitat.

5. Avançar en la seguretat en els itineraris nocturns, fomentant accions en el transport públic i creant itineraris segurs, il·luminació adequada i absència de barreres físiques i visuals.

Coordina

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Conselleria de
Política
Territorial,
Obres
Públiques i
Mobilitat

Conselleria de
Política
Territorial,
Obres
Públiques i
Mobilitat

Conselleria de
Política
Territorial,
Obres

Intervenien

6. Incorporació de mesures de visibilitat, il·luminació i restricció de racons en espais comunitaris en la revisió de les normes de disseny i qualitat en habitatges de la Comunitat Valenciana.

Públiques y Mobilitat

Vicepresidència Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica - Direcció General de Qualitat, Rehabilitació i Eficiència Energètica

Objectiu 1.10: Afavorir i millorar l'anàlisi i coneixement de les violències sexuals en l'espai públic.

Mesura

1. Analitzar, en les accions de prevenció i sensibilització sobre les violències sexuals, les diferències i similituds estructurals entre contextos urbans i rurals per a respondre a les necessitats dels diferents entorns.

2. Mapificar, identificar i senyalitzar les infraestructures, els serveis i els equipaments públics existents en les comunitats.

3. Incloure en els plans urbanístics solucions als 'punts negres' detectats en els mapatges.

Coordina

Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques y Mobilitat

Federació Valenciana de Municipis i Províncies; Diputacions; Entitats locals

Federació Valenciana de Municipis i Províncies; Entitats locals

Interven

Federació Valenciana de Municipis i Províncies

Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat, Xarxa Valenciana d'Igualtat

Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques i Mobilitat

Objectiu 1.11: Facilitar i potenciar la implicació i col·laboració social i institucional en la prevenció i eradicació de les violències sexuals.

Mesura

1. Coordinar-se amb representants dels transports públics de la Generalitat per difondre les campanyes de prevenció contra les violències sexuals.

Coordina

Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques y Mobilitat

Interven

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Transports públics de la Generalitat

2. Incloure en tots els programes d'incentius d'intervenció en el medi urbà (ajudes, convenis, obres pròpies...) els criteris de perspectiva de gènere en l'àmbit de la seguretat impulsant l'aplicació dels estàndards recollits en el document de bones pràctiques "Set per a introduir la perspectiva de gènere en el procés urbà" de la Generalitat.

Vicepresidència a Segona i Conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica
Direcció General de Qualitat, Rehabilitació i Eficiència Energètica

3. Posar en marxa tallers de participació ciutadana per a gaudir d'un entorn segur.

Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques y Mobilitat

Federació Valenciana de Municipis i Províncies; Entitats locals - Urbanisme

ÀMBIT SOCIAL I DE LA COMUNICACIÓ

Objectiu 1.12: Facilitar i potenciar la implicació i col·laboració social en la prevenció i eradicació de les violències sexuals.

Mesura

1. Col·laborar amb entitats que treballen en el foment de les masculinitats igualitàries i la lluita contra les violències sexuals contra les dones

Coordina

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Interven

<p>2. Coordinar juntament amb Turisme Comunitat Valenciana, el compliment del Codi Ètic Mundial per a un turisme lliure d'explotació sexual.</p>	<p>Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Federació Valenciana de Municipis i Províncies; Turisme Comunitat Valenciana</p>	
<p>3. Desenvolupar una plataforma digital de recursos educatius en matèria d'educació afectivo-sexual, adreçada a joves, moviment associatiu juvenil i professionals de joventut.</p>	<p>Institut Valencià de la Joventut</p>	<p>Consell Valencià de la Joventut</p>
<p>4. Desenvolupar una sistema d'atenció amb persones expertes per atendre i resoldre dubtes sobre sexualitat de les persones joves.</p>	<p>Institut Valencià de la Joventut</p>	<p>Consell Valencià de la Joventut</p>
<p>5. Realitzar campanyes de conscienciació i sensibilització sobre les violències sexuals exercides sobre les persones majors, i visibilitzar-les dins dels actes commemoratius del "Dia mundial de presa de consciència de l'abús i maltractament de la vellesa".</p>	<p>Direcció general de Persones Majors</p>	<p>Consell Valencià de Persones Majors</p>
<p>6. Inclusió de clàusules socials per desestimar la contractació de l'Administració amb empreses i mitjans de comunicació que continguen publicitat de caràcter sexista, masclista i foment de la prostitució.</p>	<p>Presidència de la Generalitat</p>	<p>Totes les conselleries i sector públic instrumental que licite contractes amb aquest tercers</p>

Objectiu 1.13: Promoure i millorar la informació i coneixement sobre les violències sexuals i fomentar i afavorir el seu rebuig i denúncia i la solidaritat amb les víctimes.

Mesura

1. Impulsar i realitzar campanyes informatives i de sensibilització per a la prevenció de les violències sexuals contra les dones, dirigides a diferents sectors de població (persones adultes, dones, joves, etc.) en funció del seu objectiu, en formats i a través de mitjans que permeten fer el màxim de difusió possible, i promovent una visió

Coordina

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Intervenien

igualitària i respectuosa de la sexualitat, posant el desig i el plaer en el centre.

Les campanyes tindran en compte i abordaran les diferents realitats i problemàtiques de les dones: racialitzades, trans, migrants, ...

2. Realitzar campanyes de prevenció de la mutilació genital femenina.

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

3. Fer campanyes per a promocionar els Centres de Salut Sexual i Reproductiva.

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

4. Proporcionar informació i difusió sobre recursos d'atenció a les violències sexuals.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones Centres Dona 24h

Objectiu 1.14: Afavorir i millorar la visibilitat i accessibilitat de la informació i recursos en matèria de prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals.

Mesura

1. Adoptar el criteri d'accessibilitat universal en totes les accions informatives sobre les violències sexuals, amb consideració a les diferents realitats, edats, llengües, procedències, etc.

Coordina

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Intervenien

Totes les Conselleries

2. Identificar amb una icona l'accés a pàgines web o recursos digitals de la Generalitat sobre les violències sexuals, la informació de les quals estarà disponible en lectura fàcil i amb pictogrames i haurà de ser accessible a qualsevol persona amb diversitat funcional, ja siga aquesta sensorial, mental, física o cognitiva.

Direcció General de Diversitat Funcional i Salut Mental

Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives; Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Objectiu 1.15: Valorar positivament activitats cíviques, socials i culturals, en subvencions, que contemplen mecanismes per a corregir desigualtats de gènere o mesures de discriminació positiva cap a les dones.

Mesura

1. Incorporar mèrits puntuables relacionats amb la correcció de desigualtats de gènere en subvencions a entitats locals.
2. Incorporar mèrits puntuables relacionats amb la correcció de desigualtats de gènere en subvencions a entitats ciutadanes.
3. Incorporar mèrits puntuables relacionats amb la discriminació positiva en subvencions a entitats ciutadanes i entitats locals.
4. Convocatòria de subvencions, en règim de concurrència competitiva, per al finançament d'Accions d'educació per a la ciutadania global i sensibilització en matèria de promoció i defensa dels Drets Humans mitjançant la participació de defensors i defensores de drets humans al seu país d'origen, a executar en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

Coordina

- Direcció General de Participació Ciutadana
- Direcció General de Participació Ciutadana
- Direcció General de Participació Ciutadana
- Direcció General de Cooperació Internacional al Desenvolupament

Intervenien

- Entitats locals
- Entitats ciutadanes
- Entitats ciutadanes i entitats locals

ÀMBIT DIGITAL

Objectiu 1.16: Promoure i millorar la informació i coneixement sobre les violències sexuals en l'entorn digital i fomentar i afavorir el seu rebuig i denúncia i la solidaritat amb les víctimes.

Mesura

1. Educar l'alumnat de tots els nivells educatius (educació obligatòria) en la prevenció i l'ús segur i respectuós amb si mateix i amb les altres persones de les tecnologies de la informació i la comunicació i en les xarxes socials, prevenint comportaments i actituds inadequades, discriminatòries o ofensives.
2. Realitzar una campanya de sensibilització per a conscienciar sobre la violència sexual en Internet i en les xarxes.

Coordina

- Conselleria d'Educació, Cultura i Esport
- Conselleria d'Innovació, Universitats,

Intervenien

- Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones
- Vicepresidència i Conselleria

Ciència i Societat Digital; Direcció General per a la lluita contra la Bretxa Digital	d'Igualtat i Polítiques Inclusives; Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública; Universitats públiques valencianes
---	---

3. Realitzar activitats de sensibilització, dirigides a infància, adolescència, famílies i professionals d'aquest àmbit, per a la prevenció de la violència entre iguals, la violència de gènere i les violències sexuals en l'ús de les tecnologies com a eines per al control i l'assetjament.

Direcció General d'Infància i Adolescència	Conselleries amb competències en matèria d'educació, tecnologies de la informació i sanitat; Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones.
--	--

Objectiu 1.17: Facilitar i potenciar la implicació i col·laboració i institucional social en la prevenció i erradicació de les violències sexuals en l'entorn digital.

Mesura

1. Promoure l'establiment de col·laboracions amb empreses tecnològiques, proveïdores de serveis i continguts digitals, i implicar-los en la defensa del dret a viure sense violència i contra les violències masclistes, de gènere i sexuals.

Coordina	Interven
Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	IVACE; Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital

2. Promoure l'identificació i disseny de mesures tecnològiques de control i supervisió per establir espais segurs online.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	IVACE; Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital
--	--

SERVEIS SOCIALS INCLUSIUS

Objectiu 1.18: Promoure i millorar la informació i coneixement sobre les violències sexuals i fomentar i afavorir el seu rebuig i denúncia i la solidaritat amb les víctimes.

Mesura

1. Realitzar activitats en matèria de sensibilització per a la detecció i prevenció de les violències sexuals, dirigides al personal de serveis socials d'atenció primària, incloent la difusió dels protocols de prevenció en domicilis.

2. Realitzar activitats en matèria de sensibilització per a la detecció i prevenció de les violències sexuals, dirigides al personal dels centres residencials de persones majors, incloent la difusió dels protocols de prevenció en centres residencials.

Coordina

Direcció
general
d'Atenció
Primària i
Autonomia
Personal

Direcció
general de
Persones
Majors

Intervenien

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones

EIX II: INVESTIGACIÓ, FORMACIÓ I DETECCIÓ

GENERAL

Objectiu 2.1: Afavorir i millorar l'anàlisi i coneixement de les violències sexuals.

Mesura

1. Mapificar i difondre la incidència de tots els tipus de violència sexual a la Comunitat Valenciana.

Coordina

Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

Interven

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Delegació de Govern

2. Elaborar un sistema d'indicadors de mesura de les violències sexuals, que permeta incorporar la perspectiva interseccional en cadascuna de les avaluacions sectorials.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

3. Difondre, analògica o digitalment, els informes d'avaluació periòdics de les diferents actuacions.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

4. Estudiar l'aplicació de la perspectiva interseccional en els anàlisis estadístics de les violències sexuals.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Universitats

5. Realitzar un estudi sobre les violències sexuals focalitzat en la realitat de dones en situació administrativa irregular, treballadores de la llar i cures, dones sense llar, sectors feminitzats.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Universitats

Objectiu 2.2: Revisar i millorar la resposta de les administracions públiques a les violències sexuals.

Mesura

1. Estudiar les modificacions legislatives necessàries en matèria de violències sexuals.

Coordina

Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

Interven

Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, Universitats Públiques Valencianes

2. Revisar, millorar i simplificar la informació que es facilita a les víctimes per a evitar la doble victimització i saturació d'informació que se'n proporciona.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

3. Avaluar i analitzar els diferents recursos i dispositius que treballen amb les víctimes de violències sexuals, per a millorar la seua coordinació, derivació, l'atenció que presten, tenint en compte que es troben adaptats a les realitats de totes les dones (dones trans, migrants, amb discapacitats...) i que no reproduïxen estereotips.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

4. Promoure taules interdisciplinars de seguiment i control dels protocols i casos atesos.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

5. Elaborar un mapa de recursos d'atenció a les víctimes de violències sexuals, en col·laboració amb l'Administració General de l'Estat

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones i Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

6. Promocionar l'elaboració de protocols específics de detecció, actuació i derivació.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Conselleria de Justícia,

Interior i
Administració
Pública

Objectiu 2.3: Facilitar i millorar l'anàlisi i coneixement de la resposta a les violències sexuals i l'atenció a les víctimes.

Mesura

1. Elaborar i dissenyar indicadors i eines de recollida de dades amb valors desagregades, així com sistemes d'avaluació que permeten obtenir la informació necessària per tal d'analitzar el resultat de les diferents actuacions.

Coordina

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones;
Institut
Valencià
d'Estadística

Interven

Conselleria
de Justícia,
Interior i
Administració
Pública;
Conselleria
de Sanitat
Universal i
Salut
Pública;
Conselleria
d'Educació,
Cultura i
Esport

2. Avaluar i fer anàlisis dels diferents recursos que treballen amb les víctimes de violències sexuals, per a revisar millores en la coordinació, derivació, etc...

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Recursos
especialitzats
en violències
sexuals

3. Realitzar i publicar estadístiques interseccionals anuals específiques de les atencions que es realitzen a les víctimes de violències sexuals.

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones;
Conselleria de
Justícia,
Interior i
Administració
Pública;
Conselleria de
Sanitat
Universal i
Salut Pública;
Direcció
general
d'infància i
adolescència

Institut
Valencià
d'Estadística

Objectiu 2.4: Facilitar i millorar la formació i capacitat en la prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals.

Mesura

1. Proporcionar formació específica per a professionals, de capacitat quant a detecció i interpretació dels indicadors de risc de violències sexuals.

Coordina

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Intervenien

Conselleria
de Justícia,
Interior i
Administració
Pública;
IVAP

2. Proporcionar formació específica a les persones professionals dels serveis i recursos que intervenen amb les víctimes de violències sexuals (siguen o no especialitzats).

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Conselleria
de Justícia,
Interior i
Administració
Pública;
Conselleria
de Sanitat
Universal i
Salut
Pública;
Direcció
general
d'infància i
adolescència

3. Proporcionar informació contínua i actualitzada als i les professionals dels serveis socials no especialitzats sobre la derivació als recursos especialitzats que han d'atendre a la víctima: les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, personal sanitari, serveis socials i serveis d'assistència judicial (OAVD).

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Objectiu 2.5: Revisar i millorar la resposta de les administracions públiques a les violències sexuals.

Mesura

1. Garantir que la informació disponible a la xarxa pública sobre els protocols i els procediments vigents es troba permanentment actualitzada.

Coordina

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Intervenien

Conselleria
de Justícia,
Interior i
Administració
Pública

Objectiu 2.6: Afavorir i millorar la identificació, detecció precoç i resposta a les violències sexuals i atenció a les víctimes en l'àmbit d'infància i adolescència.

Mesura

1. Elaborar un protocol de prevenció, en l'àmbit de prevenció i protecció de la infància i l'adolescència, d'actituds i comportaments discriminatoris per LGTBIfòbia, incloent les violències sexuals.

Coordina

Direcció General d'Infància i Adolescència; Direcció General d'Igualtat en la Diversitat

Intervenien

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

ÀMBIT EDUCATIU I CULTURAL

Objectiu 2.7: Afavorir i millorar l'anàlisi i coneixement de les violències sexuals en l'àmbit educatiu.

Mesura

1. Realitzar una enquesta en línia sobre violència sexual en les famílies, en centres educatius i entre adolescents.

Coordina

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport; Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Intervenien

2. Elaborar un informe periòdic de l'impacte de les violències sexuals en l'àmbit universitari.

Universitats públiques valencianes

3. Elaborar un informe periòdic de l'impacte de les violències sexuals en l'àmbit educatiu.

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

4. Investigar sobre els indicadors de violència sexual en adolescents i joves.

Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives; Universitats públiques valencianes.

Objectiu 2.8: Afavorir i millorar la identificació, detecció precoç i resposta a les violències sexuals i atenció a les víctimes.

Mesura

1. Elaborar un protocol o model d'actuació davant de situacions on es detecta violències sexuals en l'àmbit universitari.
2. Crear eines de detecció de les violències sexuals als centres educatius.
3. Elaborar un protocol o model d'actuació davant de situacions on es detecta violències sexuals en l'àmbit educatiu.

Coordina

Universitats públiques valencianes

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Intervenien

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública; Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives

Objectiu 2.9: Facilitar i millorar la formació i capacitat en la prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals.

Mesura

1. Firmar convenis de formació específica per a agents educatius incloent el tractament de les violències sexuals.
2. Continuar oferint formació al professorat de tots els ensenyaments i nivells educatius perquè puguen realitzar l'actualització curricular de cada matèria reconeixent el protagonisme cultural i històric de les dones.
3. Dissenyar i oferir activitats de formació dirigides al fet que el professorat treballa l'acció tutorial, com a acció preventiva de les violències sexuals, amb l'alumnat de l'educació secundària, formació professional i batxiller.

Coordina

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Universitats públiques valencianes

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Intervenien

4. Promoure la realització de seminaris, congressos i trobades dirigides a tota la comunitat educativa potenciant intercanvis d'aprenentatge i bones pràctiques en experiències de la prevenció de la violència de gènere i les violències sexuals en les aules i els centres escolars.	Conselleria d'Educació, Cultura i Esport
5. Fer difusió de les guies i eines disponibles per fer visibles les dones com a subjecte cultural i històric i model de referència dins dels continguts, així com excloure prejudicis sexistes i discriminatoris.	Conselleria d'Educació, Cultura i Esport
6. Donar formació al professorat i al personal coordinador d'igualtat i convivència a través dels CEFIRE, en coordinació amb la Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones, i d'acord amb el currículum coeducatiu, en totes les etapes educatives, per a la prevenció de les violències sexuals.	Conselleria d'Educació, Cultura i Esport; CEFIRE Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones
7. Realitzar accions informatives i formatives als instituts de secundària, dirigides a l'alumnat, el professorat i les AMPES, que fomenten la deconstrucció, amb mirada crítica, de la pornografia i promoguen les relacions igualitàries, lliures i respectuoses.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Conselleria d'Educació, Cultura i Esport
8. Formació en igualtat i prevenció de la violència sexual a membres de l'AMPA i personal d'activitats que es desenvolupen en un centre educatiu (extraescolars, menjador, esports, oci).	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

ÀMBIT FAMILIAR I ENTORN AFECTIU

Objectiu 2.10: Facilitar i millorar la formació i capacitat en la prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals.

Mesura

1. Programes de sensibilització i formació per a professionals de l'àmbit de la infància i l'adolescència sobre diversitat sexual i familiar.

Coordina

Direcció general d'Igualtat en la Diversitat; Direcció General

Intervenien

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

d'Infància i
Adolescència

ÀMBIT LABORAL

Objectiu 2.11: Revisar i millorar la resposta a les violències sexuals en l'entorn laboral.

Mesura	Coordina	Interven
1. Avaluar de forma contínua i transversal els processos formatius realitzats en matèria d'assetjament sexual en el treball.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Sindicats
2. Estudiar i analitzar les modificacions legislatives necessàries en matèria de violències sexuals en l'entorn laboral, especialment l'assetjament sexual.	Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Trebal	Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, Universitats Públiques Valencianes, Sindicats

Objectiu 2.12: Afavorir i millorar l'anàlisi i coneixement de les violències sexuals en l'entorn laboral.

Mesura	Coordina	Interven
1. Incorporar l'indicador de discapacitat (no sols edat i sexe) en els estudis sobre assetjament sexual en el treball.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Sindicats; CERMI

<p>2. Establir estadístiques desagregades incorporant les interseccionalitats que mostren la prevalença de l'assetjament sexual laboral a la Comunitat Valenciana.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Sindicats, ITSS</p>
<p>3. Seguiment dels casos esdevinguts des de la implantació del Protocol d'Assetjament Laboral per a la proposta de millores d'aquest.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Totes les Conselleries; Organismes autònoms IGS, SPRL; sindicats</p>
<p>4. Elaborar el format d'informe estadístic, que haurà d'incloure la variable de gènere, incorporant la diversitat funcional, de les actuacions realitzades pels òrgans implicats respecte de les situacions d'assetjament laboral, i entre elles sobre assetjament sexual. Sector Administració Pública.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Totes les Conselleries; Organismes autònoms IGS, SPRL; sindicats</p>
<p>5. Elaborar el format d'informe estadístic, que haurà d'incloure la variable de gènere, incorporant la diversitat funcional, de les actuacions realitzades pels òrgans implicats respecte de les situacions d'assetjament laboral, i entre elles sobre assetjament sexual. Sector Docent.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Conselleria d'Educació, Cultura i Esport; Inspecció Educativa; SPRL; organitzacions sindicals corresponents</p>

<p>6. Elaborar el format d'informe estadístic, que haurà d'incloure la variable de gènere, incorporant la diversitat funcional, de les actuacions realitzades pels òrgans implicats respecte de les situacions d'assetjament laboral, i entre elles sobre assetjament sexual. Sector Justícia.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Direcció General de Justícia, Inspecció General de Serveis; SPRL; organitzacions sindicals corresponents</p>
<p>7. Introduir en les estadístiques realitzades pels òrgans competents autonòmics indicadors sobre la incidència de l'assetjament sexual en l'àmbit laboral a la Comunitat Valenciana incorporant la diversitat funcional.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Sindicats; CERMI</p>

Objectiu 2.13: Facilitar i millorar la formació i capacitat en la prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals.

Mesura	Coordina	Intervenien
<p>1. Programes de sensibilització i formació per a professionals de l'àmbit de la infància i l'adolescència sobre diversitat sexual i familiar.</p>	<p>Direcció general d'Igualtat en la Diversitat; Direcció General d'Infància i Adolescència</p>	<p>Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones</p>
<p>2. En el si de la negociació col·lectiva, crear plans formatius presencials i en línia per a la detecció de l'assetjament sexual en l'entorn laboral, incloent-hi el ciberassetjament sexual.</p>	<p>Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones</p>	<p>Sindicats</p>

<p>3. Proporcionar formació presencial i en línia als agents socials (patronal i sindicats) en prevenció, detecció i erradicació de la violència sexual en l'entorn laboral, especialment de l'assetjament sexual.</p>	<p>Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones</p>	<p>Sindicats, Patronal</p>
<p>4. Proporcionar a la Xarxa Centres Dona i la Xarxa Valenciana d'Igualtat formació especialitzada relacionada amb l'assetjament sexual en l'àmbit laboral.</p>	<p>Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones</p>	
<p>5. Organitzar jornades presencials i en línia de prevenció, sobre la detecció i actuació contra l'assetjament sexual en l'entorn laboral, incloent-hi el ciberassetjament sexual.</p>	<p>Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones</p>	<p>Sindicats</p>
<p>6. Incloure en els plans de formació l'objectiu de que es clarifique en l'àmbit de la negociació col·lectiva la determinació de les conductes que constitueixen assetjament sexual en l'entorn laboral, i tipificar adequadament les faltes i les sancions corresponents.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Sindicats, Patronal</p>
<p>7. Proporcionar una formació per a les treballadores i treballadors de les empreses i per a empleades i empleats del sector públic de les administracions, impartida pels serveis especialitzats en la matèria, per a intervenir en la violència sexual en l'entorn laboral, especialment l'assetjament sexual.</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>DG de l'Institut Valencià de les Dones, Sindicats, Patronal</p>
<p>8. Crear una formació especialitzada dirigida en general a empleades i empleats del sector públic i les administracions, inclòs el personal responsable i comandaments intermedis, però sobretot al personal que puga atendre les possibles persones assetjades del sector públic de les administracions, impartida pels serveis especialitzats en la matèria,</p>	<p>Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Òrgans formadors de l'Administració de la Generalitat</p>

per a intervenir en la violència sexual, especialment l'assetjament sexual.

Objectiu 2.14: Afavorir i millorar la identificació, detecció precoç i resposta a les violències sexuals i atenció a les víctimes, especialment l'assetjament laboral.

Mesura

1. Habilitar mecanismes de derivació urgents per a l'atenció de les víctimes de violència sexual en l'entorn laboral, especialment l'assetjament sexual.

Coordina

Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública;
Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball

Intervenent

2. Revisió del Protocol de prevenció i actuació davant l'assetjament laboral en l'administració de la Generalitat aprovat en Comissió Sectorial de Seguretat i Salut en el Treball 04/10/2021 i ratificat en Comissió Sectorial de Seguretat i Salut el 19/12/2017.

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball

Totes les Conselleries; Organismes autònoms IGS, SPRL; sindicats

3. Revisió del Protocol de prevenció i actuació davant l'assetjament laboral en Centres Docents dependents de la Conselleria d'Educació, Investigació, cultura i Esport aprovat en Comissió Sectorial de Seguretat i Salut en el Treball 04/10/2021 i ratificat en Comissió Sectorial de Seguretat i Salut el 19/12/2017.

Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport; Inspecció Educativa; SPRL; organitzacions sindicals corresponents

4. Revisió del Protocol de prevenció i actuació davant l'assetjament laboral en l'Administració de Justícia de la Generalitat Valenciana.

Conselleria
d'Economia
Sostenible,
Sectors
Productius,
Comerç i
Treball

Direcció
General de
Justícia,
Inspecció
General de
Serveis;
SPRL;
organitzacions
sindicals
corresponents

ÀMBIT SANITARI I DE LA SALUT

Objectiu 2.15: Facilitar i millorar l'anàlisi i coneixement de la resposta a les violències sexuals i l'atenció a les víctimes, dins de l'àmbit sanitari i de la salut.

Mesura	Coordina	Interven
1. Analitzar les dades sobre l'assistència sanitària prestada a víctimes de violència sexual.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	
2. Realitzar una avaluació sistemàtica de la qualitat de les dades recollides sobre violència sexual en els serveis sanitaris.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	
3. Potenciar la identificació de bones pràctiques en salut sexual i la seua difusió.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	

Objectiu 2.16: Facilitar i millorar la formació i capacitat en la prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals, dins de l'àmbit sanitari i de la salut.

Mesura	Coordina	Interven
1. Ampliació oferta formativa a través de l'Escola Valenciana d'Estudis de la Salut (EVES). Impulsar la formació de personal sanitari per a previndre les diferents manifestacions de la violència sexual contra qualsevol persona independentment de l'orientació sexual i de gènere, i grups d'especial protecció, com ara menors, dones migrants, dones amb trastorn mental greu, consumidores de substàncies addictives.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	Escola Valenciana d'Estudis de la Salut (EVES)
2. Realitzar una formació específica a les i els professionals de la sanitat, per tal de millorar la resposta professional, des d'una perspectiva interdisciplinària en la detecció precoç, prevenció i tractament de la mutilació genital.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	
3. Formar agents de salut de base comunitària per a previndre la pràctica de la mutilació genital femenina.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	
4. Proporcionar formació específica a les i els professionals de la sanitat, per tal de millorar la resposta professional, des d'una perspectiva interdisciplinària en la detecció precoç, prevenció i tractament de la mutilació genital.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública; Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	

Objectiu 2.17: Afavorir i millorar la identificació, detecció precoç i resposta a les violències sexuals i atenció a les víctimes, dins de l'àmbit sanitari i de la salut.

Mesura	Coordina	Intervenen
1. Ampliar el cribat de detecció de violència de gènere a totes les violències masclistes incloent-les en el sistema sanitari per a la prevenció (SIVIO)	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	

ÀMBIT DE L'ESPAI PÚBLIC

Objectiu 2.18: Afavorir i millorar la identificació, detecció precoç i resposta a les violències sexuals i atenció a les víctimes, dins de l'àmbit de l'espai públic.

Mesura	Coordina	Intervenen
1. Generar protocols per a l'avaluació de la perspectiva de gènere en el plans urbanístics.	Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques y Mobilitat	Federació Valenciana de Municipis i Províncies

Objectiu 2.19: Garantir la formació en matèria d'urbanisme amb perspectiva de gènere dels agents socials implicats.

Mesura	Coordina	Intervenen
1. Oferir dins de la formació especialitzada de prevenció de les violències sexuals, dirigida als agents socials implicats en l'administració, forces de seguretat, mitjans de comunicació i empreses proveïdores, una part de matèria d'urbanisme amb perspectiva de gènere.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Conselleria de Política Territorial, Obres Públiques y Mobilitat

ÀMBIT DIGITAL

Objectiu 2.20: Afavorir i millorar l'anàlisi i coneixement de les violències sexuals dins de l'àmbit digital.

Mesura	Coordina	Intervenen
1. Realitzar un estudi sobre la violència sexual en Internet i en les xarxes amb informes especialitzats per a generar coneixement de com afrontar-la.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Universitats	Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, Universitats Públiques Valencianes
2. Analitzar i generar coneixement des de la perspectiva de la bretxa digital per a afrontar la violència sexual en l'àmbit digital.	Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital; Direcció General per a la lluita contra la Bretxa Digital	Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives; Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública; Universitats públiques valencianes

Objectiu 2.21: Facilitar i millorar la formació i capacitat en la prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals dins de l'àmbit digital.

Mesura	Coordina	Interven
1. Realitzar activitats de formació, dirigides a infància, adolescència, famílies i professionals d'aquest àmbit, per a la prevenció de la violència entre iguals, la violència de gènere i les violències sexuals en l'ús de les tecnologies com a eines per al control i l'assetjament (sexting, ciberbullying, etc.)	Direcció General d'Infància i Adolescència	Conselleries amb competències en matèria d'educació, tecnologies de la informació i sanitat; Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones.
2. Posar en marxa una formació dirigida a associacions de dones per a ensenyar capacitats TIC que faciliten la prevenció de la violència sexual i evitar accessos no desitjats en el entorns personals de contactes i perfils en les xarxes.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones;	
3. Proporcionar formació específica als agents jurídics, educatius i socials al voltant els nous drets de ciutadania digital, així com dels múltiples escenaris i conseqüències de la violència sexual en línia.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Conselleria de Sanitat i Salut Pública; Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

4. Oferir formació dirigida als col·lectius de l'entorn educatiu i social com a mediadors, sobre la bretxa digital de bon ús de les tecnologies, amb especial atenció a la violència sexual en línia, per a augmentar les competències digitals de les dones i els joves i previndre que siguin víctimes dels usos delictius de les tecnologies.	Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital; Direcció General per a la lluita contra la Bretxa Digital	Forces de seguretat especialitzades
5. Emprendre plans de formació en competències digitals dirigits a col·lectius desfavorits que pateixen bretxa digital (per motius de territori, gènere, diversitat funcional, etc.) per a facilitar la prevenció de qualsevol conseqüència d'aquesta bretxa, inclosa la violència sexual, així com evitar accessos no desitjats en els entorns personals de contactes i perfils en les xarxes.	Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital; Direcció General per a la lluita contra la Bretxa Digital	Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives; Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública
6. Elaborar normativa per a la protecció front a les violències sexuals en el context dels drets de la ciutadania digital.	Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball	
7. Desenvolupar protocols de detecció de violència sexual en les xarxes dirigits a famílies, moviments associatius culturals, socials, esportius, comunitat educativa i associacions empresarials d'entorns tecnològics.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	

ÀMBIT EXPLOTACIÓ SEXUAL, TRACTA AMB FINS D'EXPLOTACIÓ SEXUAL I PROSTITUCIÓ

Objectiu 2.22: Afavorir i millorar l'anàlisi i coneixement de les violències sexuals, especialment l'explotació sexual.

Mesura

1. Impulsar i promoure investigacions i estudis al voltant de la tracta i l'explotació sexual a la Comunitat Valenciana.

Coordina

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones

Intervenen

2. Impulsar i divulgar estudis sobre la situació de les víctimes i actualitzar anualment els perfils de víctimes més freqüents a la Comunitat Valenciana per a aplicar-los a les polítiques públiques.

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones

Objectiu 2.23: Facilitar i millorar la formació i capacitat en la prevenció, identificació i resposta a les violències sexuals, especialment l'explotació sexual.

Mesura

1. Realitzar activitats de formació, sensibilització i assessorament per a professionals de l'àmbit de la infància i l'adolescència, sobre el tràfic de persones menors d'edat amb finalitats d'explotació sexual, a través d'entitats especialitzades en aquesta mena de violència.

Coordina

Direcció
General
d'Infància i
Adolescència

Intervenen

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de
les Dones

SERVEIS SOCIALS INCLUSIUS

Objectiu 2.24: Afavorir i millorar la identificació, detecció precoç i resposta a les violències sexuals i atenció a les víctimes, mitjançant formació a persones professionals i desenvolupament de protocols.

Mesura	Coordina	Intervenien
1 Realitzar activitats en matèria de formació per a la detecció i prevenció de les violències sexuals, dirigides al personal de serveis socials d'atenció primària, incloent la difusió dels protocols de prevenció en domicilis.	Direcció general d'Atenció Primària i Autonomia Personal	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones
2. Realitzar activitats en matèria de formació per a la detecció i prevenció de les violències sexuals, dirigides al personal dels centres residencials de persones majors, incloent la difusió dels protocols de prevenció en centres residencials.	Direcció general de Persones Majors	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones
3. Elaborar un manual per a la prevenció de la violència de gènere i masclista en adolescents i joves de les residències socioeducatives i de protecció de la Generalitat.	Direcció General d'Infància i Adolescència	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones
4. Actualitzar el protocol destinat als equips municipals de serveis socials d'atenció primària per a facilitar la detecció i actuació davant situacions de maltractament de majors en el seu domicili. Ampliar la categoria "abusos sexuals" per a incloure totes les violències sexuals, així com indicadors d'alerta per a la seua detecció. Adaptar el procediment del pla d'intervenció a les violències sexuals.	Direcció general de Persones Majors ; Direcció general d'Atenció Primària i Autonomia Personal	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

5. Proporcionar formació en detecció, actuació i derivació, tant per a persones usuàries de centres i recursos de diversitat funcional i salut mental com per a professionals i entitats del tercer sector.

Direcció General
de Diversitat
Funcional i Salut
Mental

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

6. Elaborar un protocol que aborde la prevenció, detecció, intervenció en cas de violències sexuals en centres residencials de persones majors i persones majors en situació de dependència.

Direcció general
de Persones
Majors

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

7. Elaborar un protocol d'actuació davant situacions de violència sexual en els centres d'atenció a persones amb diversitat funcional.

Direcció General
de Diversitat
Funcional i Salut
Mental

Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

8. Generar coordinació i fer formació a professionals de serveis socials per la detecció i la identificació de les dones que resideixen en espais vulnerables.

Direcció General
de l'Institut
Valencià de les
Dones

EIX III: INTERVENCIÓ, RECUPERACIÓ I SUPORT

GENERAL

Objectiu 3.1: Prestar una atenció integral i inclusiva a les víctimes de les violències sexuals.

Mesura	Coordina	Interven
1. Col·laborar amb les institucions competents per a instal·lar oficines de denúncies especialitzades en violències contra les dones junt als Centres Dona 24 hores, per tal de realitzar un acompanyament integral a les dones, des de l'inici fins la interposició de la denúncia, incloent la participació primerenca dels torns d'ofici especialitzats.	Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives	Consell Valencià de Col·legis d'Advocats
2. Col·laborar a través de les oficines Orienta amb els Centres Dona 24h en l'atenció psicosocial a les dones LTBI que hagen patit violència sexual per la seua orientació sexual, identitat o expressió de gènere.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Direcció General d'Igualtat en la Diversitat	Entitats LGTBI
3. Augmentar el nombre de Centres Dona Rural per a la detecció de la violència contra les dones, especialment la violència sexual en les zones del interior i rural de la Comunitat Valenciana.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	

4. Desenvolupar un programa d'abordatge de la violència sexual intrafamiliar amb recursos específics per a atendre els xiquets, xiquetes i adolescents víctimes d'abusos, seguint el model Barnahus.

Direcció General d'Infància i Adolescència Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

Objectiu 3.2: Afavorir i millorar la resposta a les violències sexuals i l'atenció a les víctimes.

Mesura

Coordina

Intervenen

1. Implementar el Protocol d'Atenció Integral, sanitària i judicial a víctimes d'agressions sexuals, en tots els serveis i centres sanitaris.

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

2. Difondre el Protocol d'Atenció Integral, sanitària i judicial a víctimes d'agressions sexuals.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública; Conselleria d'Educació, Cultura i Esport Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

3. Difondre el Protocol contra l'assetjament/ciberassetjament contra xiquets, xiquetes i adolescents amb discapacitat elaborat per CERMI-CV i adoptat com a referència per la DG d'Educació Inclusiva.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones ; CERMI

4. Fer difusió i formació a les persones professionals per a intervingre segons el Protocol d'atenció integral, sanitària i judicial a víctimes d'agressions sexuals.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública	Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, Delegació de Govern en la CV
5. Promoure actuacions de col·laboració i coordinació entre els agents implicats per a evitar la revictimització.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública ; Delegació de Govern en la CV

Objectiu 3.3: Promoure i millorar la resposta a les violències sexuals i l'atenció a les víctimes, en l'àmbit de la cooperació internacional valenciana.

Mesura

1. Convocatòria de subvencions, en règim de concurrència competitiva i amb càrrec al Pressupost de la Generalitat, per al finançament de les actuacions en matèria d'acció humanitària amb dones i població infantil víctimes de violència sexual i de gènere.

Coordina

Intervenien

Direcció General de Cooperació Internacional al desenvolupament	Direcció General de Cooperació Internacional al desenvolupament i les ONGD que resulten beneficiàries de la subvenció per a l'execució dels projectes aprovats.

2. Convocatòria de subvencions, en règim de concurrència competitiva i amb càrrec al Pressupost de la Generalitat, per al finançament de les actuacions en matèria d'acció humanitària amb víctimes de tracta de dones i xiquetes i altres agressions produïdes en moviments transfronterers o en el si dels seus països d'origen.

Direcció General de Cooperació Internacional al al Desenvolupament
Direcció General de Cooperació Internacional al desenvolupament i les ONGD que resulten beneficiàries de la subvenció per a l'execució dels projectes aprovats.

3. Convocatòria de subvencions, en règim de concurrència competitiva i amb càrrec al Pressupost de la Generalitat, per al finançament de les actuacions en matèria d'acció humanitària amb dones i població infantil víctimes de mutilació genital femenina i altres agressions produïdes en moviments transfronterers o en el si dels seus països d'origen.

Direcció General de Cooperació Internacional al al Desenvolupament
Direcció General de Cooperació Internacional al desenvolupament i les ONGD que resulten beneficiàries de la subvenció per a l'execució dels projectes aprovats.

Objectiu 3.4: Exercir la tutela de béns jurídics de titularitat col·lectiva.

Mesura

1. Exercir l'acció popular en els procediments penals que se seguisquen per delictes de violència sobre la dona amb resultat de mort, així com en aquells casos en què es genere alarma social o produïska lesions greus i invalidants, de conformitat amb allò establert a la Llei 9/2003, de la Generalitat, per a la igualtat entre dones i homes, així com a la Llei 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, integral contra la violència sobre la dona en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

Coordina

Presidència de la Generalitat

Intervenien

ÀMBIT FAMILIAR I ENTORN AFECTIU

Objectiu 3.5: Potenciar la implicació i col·laboració de les famílies i en l'entorn social de les víctimes de les violències sexuals.

Mesura	Coordina	Intervenien
1.Fomentar amb campanyes informatives la denúncia o la posada en coneixement de la violència sexual també per part de l'entorn de la víctima.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública
2.Informar i sensibilitzar en la necessitat que les víctimes i el seu entorn acudisquen als serveis especialitzats per obtenir una atenció integral.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

ÀMBIT LABORAL

Objectiu 3.6: Facilitar l'atenció a les dones que han patit violència sexual en l'entorn laboral, especialment assetjament sexual.

Mesura	Coordina	Intervenien
1.Difondre el Protocol General d'actuació signat pel Ministeri de Treball, Migracions i Seguretat Social i l'Agència Espanyola de Protecció de Dades i fomentar que habiliten per a fer-lo efectiu contra l'assetjament sexual.	Direcció General de Funció Pública - Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública; Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors	Sindicats, Patronal, Delegació de Govern en la CV

<p>2.Habilitar mecanismes de derivació urgents per a les necessitats immediates de les víctimes de violència sexual en l'entorn laboral.</p>	<p>Productius, Comerç i Treball</p>	<p>Direcció General de Funció Pública – Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública; Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball</p>	
<p>3.Plantejar mesures com l'adaptació dels nous llocs de treball per a garantir la possibilitat de mobilitat geogràfica a les treballadores víctimes d'assetjament sexual en l'entorn laboral.</p>	<p>Direcció General de Funció Pública - Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública.</p>	<p>Sindicats</p>	

ÀMBIT SANITARI I DE LA SALUT

Objectiu 3.7: Afavorir una atenció sanitària que reduïska l'impacte negatiu de les violències sexuals en la salut de les dones.

Mesura	Coordina	Intervenem
<p>1. Millorar els circuits d'atenció sanitària per a les dones víctimes de violència sexual, fonamentalment l'atenció d'alguns serveis especialitzats com són els Serveis d'Urgència, les Unitats de Salut mental, Unitats de</p>	<p>Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública</p>	

Conductes Addictives, o els centres de Salut Sexual i Reproductiva.

2. Fomentar l'aplicació de la Guia d'intervenció davant la violència de gènere en dones amb addiccions en les UCA-A.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública
3. Realitzar prevenció i seguiment pediàtric de xiquetes en risc de patir mutilació genital femenina.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública
4. Fomentar l'aplicació del Protocol d'actuació sanitària davant la mutilació genital femenina en tots els centres sanitaris.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública
5. Oferir una atenció integral psicosexual, social i medicoquirúrgica a les dones a qui s'ha practicat la mutilació genital i remetre-les a la Unitat de Referència.	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

ÀMBIT SOCIAL I DE LA COMUNICACIÓ

Objectiu 3.8: Prestar una atenció integral i inclusiva a les víctimes de les violències sexuals.

Mesura	Coordina	Intervenien
1. Facilitar que es dispose del material necessari per a afavorir la comunicació amb les persones amb diversitat funcional, especialment en els centres d'atenció sanitària i recursos socials en els quals s'atén persones víctimes de violència sexual.	Direcció General de Diversitat Funcional i Salut Mental	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública
2. Garantir i facilitar l'accessibilitat, física, cognitiva i sensorial, en recursos d'atenció a víctimes de violència sexual.	Direcció General de l'Institut	Direcció General de Diversitat

Valencià de les Dones Funcional i Salut Mental

3. Disposar línies de comunicació, oral i escrita, dispositius o canals d'alerta, denúncia i ajuda, accessibles per a les dones amb diversitat funcional.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

ÀMBIT DIGITAL

Objectiu 3.9: Afavorir i millorar la resposta a les violències sexuals en l'entorn digital i l'atenció a les víctimes.

Mesura

1. Establir protocol de col·laboració amb les forces de seguretat d'atenció a víctimes de violència sexual a internet.

Coordina

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Intervenien

Delegació de Govern en la CV,
 Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública

2. Establir col·laboracions amb entitats i organitzacions tecnològiques especialitzades per a implantar mesures amb caràcter normatiu contra la violència sexual en les TIC semblants als principis voluntaris.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

Empreses de noves tecnologies

ÀMBIT EXPLOTACIÓ SEXUAL, TRACTA AMB FINS D'EXPLOTACIÓ SEXUAL I PROSTITUCIÓ

Objectiu 3.10: Facilitar i garantir l'atenció integral a les dones prostituïdes, víctimes d'explotació sexual i de tracta amb fins d'explotació sexual.

Mesura	Coordina	Intervenen
1. Desenvolupar i establir un programa, concertat amb entitats especialitzades, d'atenció i itineraris d'acompanyament i alternativa sociolaboral i residencial per a dones víctimes d'explotació sexual, tracta amb fins d'explotació sexual o prostituïdes.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	
2. Garantir recursos residencials per a dones víctimes d'explotació sexual, tracta amb fins d'explotació sexual o prostituïdes.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	
3. Implementar un protocol unificat en tot el territori valencià per a la detecció, identificació, protecció i atenció a dones víctimes d'explotació sexual, tracta amb fins d'explotació sexual o prostituïdes.	Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones; Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública	

4. Redacció i publicació d'una guia d'atenció especialitzada per als professionals que intervenen amb dones víctimes d'explotació sexual, tracta amb fins d'explotació sexual o prostituïdes.

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones	Delegació del Govern en la CV ; Ministeri Fiscal; Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública; Entitats especialitzades
--	---

Objectiu 3.11: Promoure i afavorir la inclusió social de les víctimes d'explotació sexual i de tracta amb fins d'explotació sexual

Mesura

1. Establir mesures específiques de suport a les dones trans víctimes d'explotació sexual, tracta amb fins d'explotació sexual o prostituïdes per a possibilitar la seua inclusió social. Establir, dins del futur programa concertat d'itineraris d'acompanyament sociolaboral i residencial per a dones prostituïdes, mesures concretes en cas de dones trans per la seua especial vulnerabilitat.

Coordina

Direcció General d'Igualtat en la Diversitat

Intervenien

Direcció General de l'Institut Valencià de les Dones

2. Establir acords amb la Delegació del Govern en la Comunitat Valenciana per a buscar solucions als problemes burocràtics que es troben les dones víctimes d'explotació sexual, tracta amb fins d'explotació sexual o prostituïdes, en especial per a les dones en situació administrativa irregular.

Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives; Delegació del Govern en la CV

3. Incrementar en 320 euros de l'import reconegut mensual de la prestació econòmica de la modalitat de renda de garantia d'inclusió social (RGIS), de la Renda Valenciana d'Inclusió (RVI), per a aquelles persones prostituïdes, víctimes d'explotació sexual o de tràfic d'éssers humans que es comprometen a un itinerari d'inclusió social que incloga eixir de la situació de prostitució.

Direcció General d'Acció Comunitària i Barris Inclusius	Direcció Territorial d'Igualtat i Polítiques Inclusives, Entitats Locals
--	--

4. Disposar, per a la tramitació de la Renda Valenciana d'Inclusió (RVI), d'un procediment d'urgència per a les víctimes de violència de gènere i persones prostituïdes, víctimes d'explotació sexual o tracta amb fins d'explotació sexual.

Direcció General d'Acció Comunitària i Barris Inclusius	Direcció Territorial d'Igualtat i Polítiques Inclusives, Entitats Locals
--	--

5. Considerar, per al reconeixement de Renda Valenciana d'Inclusió (RVI), com a unitat de convivència independent durant 24 mesos a les persones víctimes d'explotació sexual, tracta, de violència de gènere o intrafamiliar en cas de necessitat de compartir domicili amb una altra unitat de convivència.

Direcció General d'Acció Comunitària i Barris Inclusius	Direcció Territorial d'Igualtat i Polítiques Inclusives, Entitats Locals
--	--

6. Eliminar, per al reconeixement de la Renda Valenciana d'Inclusió (RVI), el requisit del temps de residència a les víctimes de violència de gènere o explotació sexual o tracta.

Direcció General d'Acció Comunitària i Barris Inclusius	Direcció Territorial d'Igualtat i Polítiques Inclusives, Entitats Locals
--	--

7. Possibilitar la presentació de la sol·licitud de la Renda Valenciana d'Inclusió (RVI) a les persones majors de 16 anys prostituïdes, víctimes d'explotació sexual o tracta o víctimes de violència de gènere o intrafamiliar.

Direcció General d'Acció Comunitària i Barris Inclusius	Direcció Territorial d'Igualtat i Polítiques Inclusives,
--	--

Entitats
Locals

8. Desenvolupar un pla amb accions formatives i d'inserció per a l'ocupació per a les dones víctimes d'explotació sexual, tracta amb fins d'explotació sexual o prostituïdes.

Conselleria
d'Economia
Sostenible,
Sectors
Productius,
Comerç i
Treball;
Direcció
General de
l'Institut
Valencià de les
Dones

Sindicats

